

DOKUMENTY

Pápežská rada pre medzináboženský dialóg

PRO DIALOGO

N. 1/2011

Pápežská rada pre medzináboženský dialóg (PRpMD) publikuje vo svojom bulletine príhovory jej predstaviteľov, ktoré predniesli pri rôznych príležitostiach od januára do mája 2011.

Uverejňuje aj príhovory Svätého Otca Benedikta XVI., v ktorých sa dotkol viacerých aspektov medzináboženského dialógu: 1) náboženská sloboda je cestou k pokoju, pretože dnešný globalizovaný svet je čoraz viac multietnický a multináboženský, a preto sú veľké náboženstvá dôležitým faktorom jednoty a pokoja pre celú ľudskú rodinu (Posolstvo na 1. január 2011); 2) odsúdenie útokov na dôstojnosť a slobodu veriacich, či už ide o násilie proti kresťanskej menšine na Blízkom východe a v Pakistane, alebo aj v európskych krajinách, kde sú veriaci nútení zúčastňovať sa na takých kurzoch sexuálnej a občianskej výchovy, ktoré sú založené na antropológii protikladnej k viere a rozumu (*Príhovor diplomatickému zboru*, 10. január); 3) význam formácie kresťanských vychovávateľov nielen z profesionálnej perspektívy, ale tiež z náboženského a duchovného hľadiska, s cieľom zabezpečiť, aby mohli žiť v súlade so svojim vnútorným presvedčením, a aby ich prítomnosť bola výrazom lásky a svedectva pravde (*Príhovor počas plenárneho zasadania Kongregácie pre katolícku výchovu*, 7. február); 4) priorita dialógu s inými náboženstvami pre vzájomné pochopenie a rozvoj spoločného dobra (príhovor filipínskym biskupom počas *ad limina*, 3. marca); 5) v procesoch, ktoré sa začali v niektorých stredomorských a blízkovýchodných krajinách, médiá majú napomáhať dialóg, pokoj a solidaritu medzi obyvateľmi, idúc ponad kultúrne rozdiely, neistotu a strach (*17. zhromaždenie Únie európskych vysielacích staníc*, 30. apríla); 6) potreba napomáhať zdravé chápanie úlohy náboženstva v súčasnej spoločnosti a cez svedectvo o transcendentne povzniesť čisto horizontálnu víziu osoby a spoločenskej koexistencie (*delegácii B'nai B'rith International*, 12. mája); 7) rozvoj dialógu s veriacimi iných náboženstiev môže byť skutočnou výzvou, nemožno však stratiť zo zreteľa to, čo je pravdivé a zároveň je potrebné vyvarovať sa synkretizmu a rásť vo vzájomnom rešpekte (príhovor biskupom Indie počas *ad limina*, 16. mája).

V nasledujúcej sekcii sa uvádzajú príhovory predsedu PRpMD, kard. Jeana-Luisa Taurana na viaceré dôležité témy. Na seminári organizovanom *Agence Internationale Diplomatie et Opinion Publique* (AIDOP) sa kardinál zamýšľal nad témou *Tri Abrahámove náboženstvá reflektujú o budúcnosti mieru v Stredomorí*. Podľa kardinála nasledovať Abraháma neznamená vrátiť sa späť do minulosti, ale skôr plánovať do budúcnosti, byť pozorný voči cudzincom a stať sa pútnikom. Ak chce spoločnosť žiť v mieri, musí byť otvorená a musí v nej byť prekonaný strach. To je možné len vtedy, keď sa každý cíti prijatý taký, aký je, so svojou vlastnou históriou, kultúrou a náboženstvom.

Pro Dialogo ďalej publikuje interview predsedu PR pre časopis *Terrasanta* na záver Mimoriadnej biskupskej synody pre Blízky východ (10.-24. októbra 2010), v ktorom rezonujú témy ako náboženská sloboda, diskriminácia a násilie voči kresťanom, dialóg s moslimami, izraelsko-palestínska otázka. V príhovore na tému *Kritériá medzináboženského dialógu v súčasnosti* na františkánskom inštitúte spirituality *Antonianum* v Ríme kardinál Tauran zdôraznil potrebu rešpektovať náboženskú slobodu a vyzdvihol skutočnosť, že veriaci prispievajú k všeobecnému dobru, a to cez autentickú solidaritu, pokojné riešenie kríz a prostredníctvom medzináboženského dialógu v rámci spoločnosti, ktorej sú členmi (4. marca).

Témou dialógu v spoločnosti a v rámci náboženstiev, ktorý je charakterizovaný pluralizmom, sa predseda PRpMD zaoberal v prednáške na pôde parlamentného zhromaždenia Rady Európy v Štrasburgu (12. apríla). Náboženstvá sú, paradoxne, vnímané ako hrozba, pretože – kvôli teroristickým útokom malých skupín a zaslepených veriacich – sú spájané s fanatizmom, fundamentalizmom a sektárstvom. A práve kresťanstvo (ktoré nikdy doteraz nebolo také univerzálne ako dnes), je nápomocné pri napĺňaní požiadaviek spravodlivosti a pokoja, ktoré vyplývajú z globalizácie.

V aktuálnom čísle nájde čitateľ aj správu o ceste predsedu PR do Bangladéša (24.-29. apríl) a do Kórey (22.-27. máj). V Bangladéši predniesol dve prednášky: *Medzináboženský dialóg, zdroj harmónie a jednoty pre dobro*

spoločnosti a Úloha náboženstva pri budovaní pokojného spolunažívania uprostred rôznosti. Kresťania a moslimovia predstavujú 55% svetovej populácie a ak budú spolupracovať, môžu urobiť veľa pre spoločné dobro. Štát má podporovať a ochraňovať náboženskú slobodu.

Pri otvorení 2. kolokvia, ktoré zorganizovala PRpMD v spolupráci s *Royal Institute for Inter-Faith Studies* (RIIFS) predseda upozornil na potrebu osobného svedectva pre účinnú ľudskú a náboženskú výchovu mládeže. Ak chceme byť vierohodní, musíme byť aj autentickí. Podobne v oblasti medzináboženského dialógu závisí chovanie mladých ľudí z veľkej časti od rodičov a vychovávateľov (18. máj). Prednáška niesla názov *Spoločné, ľudské a náboženské hodnoty kresťanov a moslimov pre spoločnú výchovu*.

Na záver Týždňa úvah o medzináboženskom dialógu v Kordobe (Španielsko), hovoril kardinál o islamsko-kresťanských vzťahoch v súčasnej Cirkvi. Spomenul o.i. faktory, ktoré oslabujú tento dialóg: predovšetkým pretrvávajúci izraelsko-palestínsky konflikt, nedostatok náboženskej slobody v krajinách ako Pakistan a Afga-

nistan, neistá situácia v regióne Maghreb (severozápadná Afrika), jednostranné zmrazenie iniciatívy dialógu zo strany Univerzity v Al-Azhar v Káhire ako odpoveď na výzvu Svätého Otca pre medzinárodné spoločenstvo po bombardovaní Koptského chrámu v Alexandrii v Egypte, a v neposlednom rade aj útoky na kresťanov na Blízkom východe.

V ďalšej sekcii bulletinu nájde čitateľ rôzne príhovory sekretára PRpMD, biskupa Piera Luigi Celatu, ako napr.: *Odlíšné viery, spoločné hodnoty* (Leaders of Change Summit, Istanbul 1.-15. marec); príhovor na konferencii *Medzináboženský dialóg a výzvy života v Stredomori*, organizovanej Univerzitou v Neapole (30. marca), v ktorom sa zaoberal direktívami pre dialóg medzi kresťanmi a moslimami, počnúc Druhým vatikánskym koncilom až dodnes. Mons. Celata vyzval kresťanov a moslimov, aby napomáhali spravodlivosti pre všetkých a stali sa nástrojom lásky a harmónie medzi veriacimi, a tiež pre ľudstvo, vzdajúc sa akéhokoľvek útlaku, agresívneho násillia a terorizmu, zvlášť konaného v mene náboženstva. -sg-

Pápežská rada pre pastoraáciu v zdravotníctve

Dolentium hominum

N. 80 roč. XXVII. N. 3/2012

Revue Pápežskej rady pre pastoraáciu v zdravotníctve tento raz obsahuje príspevky z medzinárodného študijného sympózia na tému *Nevidiaci človek: „Rabboni, aby som videl!“* (Mk 10, 51), ktoré sa konalo vo Vatikáne v máji 2012. Cieľom sympózia bola podpora ľudskej dôstojnosti a práv týchto hendikepovaných osôb, pričom sa o ich potrebách a všeobecne o probléme slepoty hovorilo z viacerých hľadísk. Po úvodnom pozdravnom príhovore predsedu tohto dikastéria, Mons. Z. Zimowského, sa ďalšie príspevky venujú jednak teolo-

gickému rámcu tejto problematiky (slepí vo Svätom písme), spoločensko-politickému a ekonomickému rámcu, ale aj hlavným príčinám získanej slepoty a stratégiám prevencie a liečby. Predstavené sú aj nové objavy biomedicínskych a farmaceutických technológií a hlavní protagonisti – organizácie bojujúce proti takej slepote, ktorej možno zabrániť. Z náboženského pohľadu sa príspevky venujú postojom iných náboženstiev k slepote, pastoračnej starostlivosti Katolíckej cirkvi, jej projektom a angažovaniu sa v službe nevidiacim. -ms-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 160/2013, Brusel, Belgicko

Májové vydanie periodika o aktuálnom dianí v EÚ prináša rozhovor s nigérijským kardinálom Johnom Onaiyekanom. Ten navštívil v apríli 2013 inštitúcie

EÚ a hovoril o ťažkej situácii v Nigérii, kde vládne korupcia a terorizmus. Okrem iného sa vyjadril aj k problematickej teroristickej organizácii Boko Ha-

ram, ktorá v krajine vyčíňa. Nigérijský národ však intervenciu zvonka odmieta. Boj s teroristami by si totiž vyžiadal i smrť nevinných. Upozorňuje, že to sa stáva, keď Amerika či EÚ bojujú proti terorizmu. Neodmieta pomoc USA či Európy, ale želá si, viac ochoty z ich strany zohľadňovať predstavy Nigérijčanov. Kardinál veľmi jasne pomenúva, akú formu pomoci Nigéria potrebuje, žiada o podporu vytvárania stabilných a transparentných hospodárskych rámcových podmienok a zdôrazňuje potrebu takých investorov v krajine, ktorí by nepodporovali korupciu, ale naopak, ktorí by sa usilovali o stabilitu svojich investícií. Veľkým problémom Nigérie je, že korupcia prekvitá na najvyšších miestach. Týka sa to aj investícií, ktoré prúdia do krajiny zvonka. Prichádzajú sem často takí investori, ktorí by v iných krajinách neuspeli, lebo to, čo je dovolené v Nigérii, je inde zakázané. Za dôležité považuje kardinál i to, aby sa kresťania aj napriek okolnostiam nebáli vstúpiť do politiky a povzbudzuje ich k tomu, aby ostali aj uprostred špiny a korupcie čestní. Je zaujímavé, že nigérijská vláda má i náboženských poradcov. Hoci je v Nigérii mnoho náboženských spoločností, dokážu sa zjednotiť v snahe o blaho človeka.

O tom, že v energetickej problematike nejde len o hospodárske aspekty, hovorí autor ďalšieho príspevku. Zamýšľa sa nad tým, či potrebuje Európa etický rámec na posudzovanie výskumu, výroby a použitia energií. Vo forme interview sa snaží problematiku objasniť profesor filozofickej a teologickej etiky na

Univerzite v Malte, Emanuel Agius, ktorý je jedným z členov Európskej skupiny pre etiku (EGE), nezávislého poradného grémia Európskej komisie pre etiku vo vede a nových technológiách. Informuje o práci tohto grémia, ktoré k danej problematike vypracovalo stanovisko poukazujúce na dôležitosť rovnováhy medzi ústrednými spoločenskými, ekologickými a hospodárskymi kritériami, ktoré profesor Agius v rozhovore bližšie rozvíja. Ide o prístup k energiám, istotu a zhodnotenie účinkov, bezpečnosť zásobovania energiami a trvalú udržateľnosť.

Zástupcovia cirkví v Európe sa 8. marca stretli v Dubline s írskym predsedníctvom EÚ. Na stretnutí zdôraznili význam sociálnej politiky, zvlášť v období súčasnej hospodárskej krízy. Na jej preklopenie sa nemajú hľadať len nástroje, ktoré zabezpečia hospodársky rast, ale treba prihliadať aj na sociálnu dimenziu. Biskupi COMECE v minulosti opakovane poukazovali na dôležitosť sociálnej politiky pri riešení hospodárskych problémov. Okrem iného predstaviteľia cirkví zdôraznili významnú úlohu neformálneho vzdelávania. Cirkev v tejto oblasti ponúka širokú paletu možností v oblasti práce s deťmi a mládežou, ako aj vo vzdelávaní dospelých. Zvlášť sa zameriava na okrajové skupiny obyvateľstva, ktoré sú vylúčené z formálneho spôsobu vzdelávania. Orientuje sa na osobný rozvoj jednotlivca a podporuje odovzdávanie hodnôt a sociálnych kompetencií tak, aby boli ľudia schopní vo svojom živote reagovať na jeho výzvy. Viac o stretnutí prináša spomínaný príspevok.

-Ph-

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Jadrové zastrašovanie na križovatke. Body na rozlišovanie.

Documents Episcopat N. 3/2013

V marcovom čísle biskupských dokumentov sa P. Gabriel Delort-Laval venuje téme jadrového zastrašovania v novej geopolitickej situácii po skončení studenej vojny.

Nukleárne nebezpečenstvo je prítomné buď v rámci našich vlastných krajín alebo v krajinách, v ktorých sa vojensky angažujeme. Takúto nukleárnu hrozbu predstavuje teraz predovšetkým Severná Kórea. Autor sa zameriava najmä na situáciu vo Francúzsku a uvádza hlavné historické míľniky týkajúce sa vývoja atómových zbraní a dôvodu jadrového ozbrojovania. V ďalšom predstavuje postoj Cirkvi k otázke vojny a ozbrojovania, najmä v encyklike *Pacem in terris* a v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu. Nasleduje stručný opis vývoja geopolitickej situácie po skončení studenej vojny, ktorá viedla k postupnému zákazu šírenia nukleárnych zbraní a vytváraní bezja-

drových zón. P. Delort-Laval poukazuje na limity tohto vývoja a predstavuje súčasný stav ohľadom vlastníctva týchto zbraní. Zamýšľa sa tiež nad tým, ako by bolo možné dosiahnuť úplné odstránenie nukleárneho zbrojného arzenálu, a uvádza postoj Vatikánu, ktorý plne podporuje tento proces, pripomínajúc, že mier nespočíva len na rovnováhe síl, ale je predovšetkým otázkou vzájomnej dôvery a dodržiavania prijatých záväzkov (plné znenie príhovoru zástupcu Svätej stolice pri OSN na zasadnutí v New Yorku v máji 2010, Mons. C. Migliora, je uvedené v závere vydania). Predkladá tiež návrhy, ako by sa v tejto situácii malo zachovať Francúzsko a Cirkev vo Francúzsku. Uvedené informácie a úvahy môžu pomôcť jednak kresťanom utvoriť si na danú problematiku vlastný názor, a jednak politikom rozhodovať sa v tejto veci v súlade so svedomím a učením Cirkvi.

-ms-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Herder Korrespondenz

Liturgia v 21. storočí

Mesačník o spoločnosti a náboženstve N. Spezial/2013

Nemecký mesačník sa v špeciálnom vydaní zameriava na slávenie liturgie v kontexte 21. storočia. Publikácia je rozdelená na tri časti. Prvej dominujú základné informácie, ďalšia sa zameriava na rozličné formy liturgického slávenia a záverečná časť prináša niekoľko príkladov slávenia liturgie z rozličných kútov sveta.

V súčasnosti sa veľa hovorí o tom, že rituály a bohoslužby sa znova tešia veľkej pozornosti. Profesor liturgiky z erfurtskej univerzity, Benedikt Kranemann dáva do pozornosti 50. výročie liturgickej konštitúcie *Sacrosanctum Concilium*, ktorá opisuje liturgiu ako ústrednú činnosť Cirkvi. Profesor Kranemann kladie otázku, ako je to s liturgiou dnes. Pripomína, že *Druhý vatikánsky koncil* priniesol v tejto oblasti mnoho nových podnetov. Ďalší z príspevkov sa zameriava na estetickú stránku liturgie, iný zas na hudobnú. Autor uvádza nové výzvy súčasnosti, na ktoré musia kantori reagovať. Nestačí len viesť spevákov, dnes je potrebné ich aj hudobne sprevádzať. Okrem toho sa priestor pre cirkevnú hudbu neobmedzuje len na chrámy, ale týka sa napríklad aj pastoračných centier. Ďalší z prí-

spevkov sa zameriava na nový modlitebník a spevník, ktorý vychádza v Nemecku. Nasleduje tiež článok o reforme bohoslužby v evanjelickej cirkvi.

Druhá časť publikácie sa zameriava na problematiku tridentskej omše, či pripomína dôležitosť skúsenosti vzájomného stretnutia na liturgii, zvlášť na nedeľnej. Jeden z článkov sa venuje špeciálne liturgii pre deti, mládež a rodiny. Ďalší príspevok dáva do centra záujmu tých, ktorí sú Cirkvi vzdialení. Pozornosť je venovaná tiež televíznym prenosom liturgických slávení, a medzináboženskému dialógu formou stretnutí kresťanov, židov a moslimov, čomu sa Nemecká biskupská konferencia špeciálne venovala aj v jednej zo svojich publikácií (*Arbeitshilfen* Nr. 170, Bonn 2008).

Záver čísla mapuje liturgické prúdy v Holandsku tzv. zairský rítus z Afriky a jeho hranice. Jeden z príspevkov sa venuje liturgickému sláveniu v USA, pre ktoré je príznačný vplyv rozličných kultúr, keďže korene väčšiny katolíkov sú v iných krajinách.

-P-

Die Politische Meinung

Poznanie - Aké je prostredie výskumu?

Konrad Adenauer Stiftung, N. 519/2013, Nemecko

Do pozornosti čitateľskej verejnosti dávame periodikum nemeckej nadácie Konrad Adenauer Stiftung, ktoré vychádza 6-krát ročne a býva tematicky zamerané. Aktuálne číslo sa venuje problematike vedy a výskumu v Nemecku a prináša množstvo zaujímavých príspevkov. Prvá časť publikácie zameriava pozornosť čitateľov na prostredie vedy a výskumu. Autori článkov sa zaoberajú tým, prečo je také ťažké vzájomné pochopenie medzi bádateľmi a obyvateľstvom, čo vypovedá o univerzite jej rating a postavenie v rebríčku škôl, ako

aj politikov výskumu, vzdelávania a zmien v oblasti podpory študentov na celoštátnej úrovni. Vo svojom komentári sa jeden z autorov nevyhýba ani problematike plagiátorstva, i na konkrétnom príklade bývalej ministerky školstva A. Schavanovej, ktorá bola nútená začiatkom roku 2013 zo svojej pozície odstúpiť. Ďalšia časť publikácie sa venuje problematike štipendií v Nemecku, podmienkam vedeckej práce či dôvodom podpory nadaných študentov prostredníctvom nadácií politických strán.

-P-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD., Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová